

**Metodika pre výpočet predbežného overenia adicionality pre Cieľ Konvergencia
v programovom období 2007 – 2013**

▪ **Úvod**

V zmysle nariadenia Rady 2006/1083/ES, overenie adicionality by malo byť uskutočnené 3 krát počas programového obdobia.

Prezentovaná metodika vychádza z metodických listov EK – Pracovný list č. 3 pre programové obdobie 2007-2013, rovnako aj z aktuálnych rozhodnutí a komentárov z EK, ktoré sú integrované v tejto metodike.

Slovenské orgány poskytnú EK relevantné informácie a budú informovať EK v prípade, že odhadovaná úroveň výdavkov v programovom období by bola znížená.

V súlade s tabuľkou č. ..., na základe informácií poskytnutých slovenskými orgánmi, Komisia a slovenské orgány stanovili ročný priemer oprávnených národných verejných výdavkov, ktorý má byť dodržiavaný v období 2007-2013 v regiónoch cieľa Konvergencia, v celkovej sume 875,7 mil. EUR (v stálych cenách 2006). V porovnaní s priemernými výdavkami v referenčnom období 2004 - 2006 to predstavuje zvýšenie o 0,115 %.

Suma prostriedkov EU predstavuje 952,8 mil. EUR a národné spolufinancovanie 203,2 mil. EUR.

Suma celkových oprávnených výdavkov (EU + národné) v delení podľa kategórií vrátane percentuálneho podielu a podiel prostriedkov EU na celkových oprávnených výdavkoch a celkových výdavkoch sú zobrazené v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka č. 1

(v mil. EUR, v stálych cenách 2006)

Kategória	Oprávnené výdavky (Nár. + EU)	Podiel oprávnených výdavkov (Nár. + EU) podľa kategórií na celkových oprávnených výdavkoch (Nár. + EU)	Oprávnené výdavky (EU)	Podiel prostriedkov EU na celkových výdavkoch (Nár. + EU)	Podiel prostriedkov EU na celkových výdavkoch (EU)
Základná infraštruktúra	644,2	35,23	420,1	22,97	44,08
Ľudské zdroje	655,6	35,86	284,4	29,85	29,85
Produktívne prostredie	312,5	17,09	179,1	18,79	18,79
Iné	216,2	11,82	69,3	7,27	7,27
Spolu	1 828,6	100,00	952,8	52,11	100,00

▪ **Zdroje, zber a spracovanie údajov**

Ako základňa pre predbežné overenie adicionality pre programové obdobie 2007-2013 bola stanovená priemerná hodnota verejných výdavkov rokov 2004 a 2005. Predbežné overenie adicionality obsahuje údaje o skutočne realizovaných výdavkoch v regiónoch Cieľa 1.

Údaje boli poskytnuté rozpočtovými útvarmi príslušných ministerstiev (Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo školstva SR, Ministerstvo kultúry SR, Ministerstvo zdravotníctva SR a Ministerstvo financií SR) v spolupráci s riadiacimi orgánmi z finančných výkazov vybraných subjektov verejnej správy (rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie a VÚC) k 31. decembru 2004 a 2005. Finančné výkazy sú kontrolované v rámci automatizovaného spracovania účtovných závierok a uložené v databáze Štátnej pokladnice. Údaje za obce boli poskytnuté z evidencie vedenej DataCentrom.

Údaje v členení na kapitálové a bežné výdavky s príslušným popisom ich účelového určenia boli sumarizované v prevodovom mostíku, v ktorom výdavky podľa rozpočtovej klasifikácie SR sú priradené k EU kategorizácii oprávnených oblastí uplatnenia štrukturálnych fondov. Údaje z prevodového mostíka boli východiskom pre finančné tabuľky pre predbežné overenie adicionality.

▪ **Vylúčenie Bratislavského regiónu**

Vzhľadom na skutočnosť, že do regiónov Cieľa 1 nepatrí Bratislavský región, boli údaje za Bratislavský región vylúčené. Takéto vylúčenie bolo jednoznačné v prípade organizácií mimo BA. Je veľa organizácií, ktoré majú sídlo v Bratislave, ale celoslovenskú pôsobnosť, alebo sa zaoberajú činnosťou s celonárodným významom. V týchto prípadoch na vylúčenie výdavkov boli použité metódy kvalifikovaného odhadu. Vylúčenie výdavkov za Bratislavský región bolo uskutočnené niekoľkými spôsobmi:

- v prípade celonárodného projektu týkajúceho sa infraštruktúrnych investícií v sektore školstva bola celková suma investícií znížená o výdavky pre organizácie Bratislavského regiónu,
- celková suma výdavkov na štipendiá bola znížená o výdavky pre študentov s trvalým pobytom v Bratislave,
- v prípade realizácie programu s celoslovenskou pôsobnosťou organizáciou so sídlom v Bratislave boli finančné prostriedky posudzované podľa sídla konečného prijímateľa daných prostriedkov,
- v prípade ostatných programov celoslovenského významu boli výdavky v regiónoch Cieľa 1 odhadnuté podľa pomeru počtu obyvateľov v regiónoch Cieľa 1.

Rovnaká metóda kvalifikovaného odhadu bude použitá aj pri ďalších fázach overovania adicionality štrukturálnych fondov na Slovensku.

▪ **Eliminácia duplicity**

Pri overovaní adicionality bol použitý jediný zdroj údajov o výdavkoch ministerstiev a vyšších územných celkov získaný z centrálnej databázy Štátnej pokladnice a jediný zdroj údajov za obce získaný z DataCentra, t.j. možné duplicitné započítanie výdavkov bolo eliminované. Ústredný orgán (ministerstvo) je zodpovedný za organizácie, ktorým boli poskytované dotácie a transfery zo štátneho rozpočtu, ktoré sa poskytovali účelovo, čo sa aj kontroluje kontrolnými orgánmi (kapitoly, Ministerstvo financií, Najvyšší kontrolný úrad). V prípade poskytnutia dotácií a transferov mimo rozpočtového systému (právnickým a fyzickým osobám) tieto sú rovnako poskytované prísne účelovo a sú predmetom zúčtovania so štátnym rozpočtom.

▪ **Zahrnuté subjekty**

Tabuľky adicionality zahŕňajú výdavky ministerstiev, ich štátnych rozpočtových a štátnych príspevkových organizácií, vybrané štátne účelové fondy (Environmentálny fond). V územnej samospráve sa vykazujú obce a vyššie územné celky a nimi zriadené rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie.

Štátne podniky

Členský štát je oprávnený rozhodnúť sa, či zahrnúť štátne podniky do overenia adicionality alebo nie. Počas príslušného sledovaného obdobia bola väčšina štátnych podnikov v Slovenskej republike privatizovaná a niektoré z nich sú stále ešte v procese privatizácie. Za účelom dodržania konzistencie medzi porovnávanými obdobiami boli výdavky v prípade štátnych podnikov, kde privatizácia prebehla alebo práve prebieha, vylúčené z overenia adicionality. Výdavky štátnych podnikov, ktoré nebudú privatizované a zostanú vo vlastníctve štátu, sú v overení adicionality zahrnuté. Do overenia adicionality boli zahrnuté štátne podniky v správe Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR (Železničná spoločnosť Slovensko, a.s., Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. a Národná diaľničná spoločnosť, a.s.)

▪ **Použitie deflátorov HDP**

Pre prepočet výdavkov rozpočtov verejnej správy SR v tabuľkách adicionality z bežných cien na stále ceny roku 2006 boli použité deflátor HDP poskytnuté Inštitútom finančnej politiky Ministerstva financií SR: 1,059 pre r. 2004 a 1,035 pre r. 2005. Pre prepočet výdavkov štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (pre programové obdobie 2007- 2013) do cien roku 2006 bol použitý deflátor v ročnej výške 2% podľa článku 15 Medziinštitucionálnej dohody. Pre prepočet výdavkov Kohézneho fondu (pre programové obdobie 2004 – 2006) a pre predvstupovú pomoc do cien 2006 bol použitý aktuálny deflátor: 1,01 pre r. 2005 a 1,03 pre r. 2006.

▪ Použité výmenné kurzy

Pre prepočet hodnôt z SKK na EUR bol použitý priemerný výmenný kurz Národnej banky Slovenska v roku 2005: 1 EUR = 38,593 SKK.

Aktuálny vývoj makroekonomických podmienok a predikcia vybraných makroekonomických indikátorov do roku 2013

▪ Aktuálny vývoj

Slovenská ekonomika pokračuje v pozitívnom vývoji, ktorý na makroekonomickej úrovni dokumentuje vysokým rastom reálneho HDP, už druhý rok presahujúcim 6%. Trend zrýchľovania dynamiky ekonomického rastu, evidentný v posledných rokoch, pokračoval aj v 2. štvrťroku 2006, kedy hrubý domáci produkt vzrástol medziročne o 6,7%. Zrýchlenie rastu HDP z úrovne 6,3% v 1. kvartáli tak spôsobilo, že HDP v 1. polroku 2006 reálne vzrástol o 6,5%.

Rast HDP v bežných cenách dosiahol v 1. polroku 2006 9,6%, čo predstavuje o 1,4 percentuálneho bodu viac ako v 1. polroku 2005. Zrýchlená dynamika rastu bežného HDP spôsobila rast deflátoru HDP o 2,9%.

Rast hrubého domáceho produktu podporili všetky jeho hlavné výdavkové zložky. Objem zahraničného dopytu vzrástol v 1. polroku 2006 reálne o 18,2% a objem domáceho dopytu o 6,7%. Štruktúra rastu HDP zaznamenala v 2. kvartáli 2006 evidentný posun od domáceho smerom k zahraničnému dopytu, keď príspevok čistého exportu k rastu HDP predstavoval 2,2 percentuálne body (v posledných dvoch štvrťrokoch bol príspevok zahraničného obchodu k rastu HDP negatívny). Pozitívny príspevok čistého exportu bol spôsobený vo veľkej miere spomalením rastu reálnych importov, pravdepodobne v dôsledku vyšších cien dovážanej ropy. Viditeľnejší posun v štruktúre rastu HDP smerom k zahraničnému dopytu sa očakáva skôr v druhom polroku 2006, v súvislosti s výraznejším spustením vývozov automobilov; zatiaľ naďalej platí, že hlavným ťahúňom ekonomického rastu je domáci dopyt.

K rastu domáceho dopytu prispelo v 1. polroku 2006 zvýšenie konečnej spotreby domácností o 6,3%, konečnej spotreby verejnej správy o 6% a tvorby hrubého kapitálu o 8%. Rast hrubých fixných investícií predstavoval 10,8%, čo znamená, že dvojciferné tempá rastu z druhej polovice roku 2005 a 1. kvartálu 2006 sa po uplynutí efektu jednorazových investičných dovozov smerujúcich do automobilového priemyslu vrátili v 2. štvrťroku 2006 k miernejším hodnotám.

Rast konečnej spotreby domácností o 6,3% v 1. polroku 2006 bol umožnený zvýšením reálnych miezd o 3,3%, ktoré však kopirovalo prírastok produktivity a nemalo by vytvárať dopytové inflačné tlaky. Úroveň inflácie bola v 1. polroku 2006 vyššia ako v rovnakom období predchádzajúceho roka a jej vývoj bol ovplyvnený hlavne januárovou úpravou regulovaných cien a zvýšením nepriamych daní. Medziročná inflácia dosiahla priemernú úroveň 4,5%, pri raste jadrovej inflácie o 2,4% a čistej inflácie o 2,8%.

Na trhu práce pokračoval v 1. polroku 2006 pozitívny trend rastu zamestnanosti, sprevádzaný poklesom počtu nezamestnaných. Podľa výberového zisťovania pracovných síl sa počet pracujúcich osôb v hospodárstve zvýšil o 4,1%, a to vďaka domácej tvorbe pracovných miest ale i rastúcemu počtu Slovákov pracujúcich v zahraničí. Počet nezamestnaných pritom klesol o 15,1% a priemerná miera nezamestnanosti (podľa výberového zisťovania pracovných síl) sa znížila o 2,7 percentuálnych bodov na úroveň 14,2% – najnižšiu za posledných sedem rokov. Zároveň rástol aj počet voľných pracovných miest v národnom hospodárstve, ktorý sa medziročne zvýšil takmer o tretinu (32,6%). Zamestnanosť podľa metódy ESA95 vzrástla v 1. polroku 2006 o 2,2%.

Hrubý národný produkt (v bežných cenách), počítaný ako súčet HDP, výnosov a bežných transferov z bežného účtu platobnej bilancie, vzrástol v 1. polroku 2006 podľa predbežných údajov medziročne o 9,7%, čím v podstate kopíroval (mierne prekročil) rast bežného HDP. Ide o mierny zvrät trendu posledného obdobia – počas rokov 2004-2005 totiž rast HDP konzistentne dominoval rastu HNP. Súčasný odklon od trendu podporil najmä pozitívny medziročný vývoj bežných transferov na bežnom účte platobnej bilancie.

▪ Predikcia vývoja vybraných ukazovateľov

Prognóza vývoja ekonomiky SR, zohľadňujúca a zakladajúca sa na aktuálnej makroekonomickej situácii a predpokladoch o zmene vonkajšieho i vnútorného prostredia, potvrdzuje doterajšie očakávania o pozitívnom smerovaní v hlavných oblastiach ekonomiky – slovenská ekonomika bude aj naďalej rásť relatívne vysokým tempom. Aktuálny odhad reálneho rastu HDP na rok 2006 predstavuje 6,6%; v horizonte rokov 2007-2013 by sa mal rast HDP postupne zmiernovať až k úrovni približne 4,2%. V štruktúre rastu bude čoraz viac badateľný príspevok zahraničného dopytu súvisiaci s expandujúcimi exportmi v oblasti automobilového priemyslu. Pozvoľné spomaľovanie dynamiky rastu ekonomiky bude odrazom miernejších temp rastu spotreby i investícií v nasledujúcich rokoch.

Vzhľadom na očakávaný vývoj inflácie sa predpokladá, že HDP v bežných cenách vzrastie ku koncu roka 2006 medziročne o 10,3%. Rast deflátoru HDP teda dosiahne 3,5%. Tento vývoj je odrazom rastu inflácie – napr. spotrebiteľské ceny by mali v priemere za rok 2006 vzrásť o 4,5%. V ďalších rokoch by sa inflácia mala vrátiť k miernejším tempám; negatívne riziko však naďalej ostáva prevažne na strane cien ropy a z nich vyplývajúcich cien energií, pohonných hmôt a cien služieb. V nadväznosti na tento vývoj by sa rast deflátoru HDP mal v horizonte rokov 2007-2013 pohybovať približne okolo úrovne 1,9% ročne.

V dôsledku priaznivého vývoja zamestnanosti v zahraničí sa dá očakávať, že zamestnanosť (podľa výberového zisťovania pracovných síl) vzrastie ku koncu roka 2006 oproti minulému roku o 3,5%. Zamestnanosť podľa metodiky ESA95 by ku koncu roka 2006 mala medziročne vzrásť o 2%. V strednodobom horizonte (2007-2013) sa pozitívny vývoj na trhu práce prejaví stabilným rastom počtu zamestnaných na priemernej úrovni približne 0,8% ročne.

Rast hrubého národného produktu ovplyvní v nasledujúcich rokoch postupné zvyšovanie deficitu výnosov na bežnom účte platobnej bilancie. Zhoršenie nominálnej bilancie výnosov bude dôsledkom rastúceho objemu do zahraničia vyplácaných dividend; jej podiel na HDP však bude reálne postupne klesať. Objem bežných transferov bude posilnený prítokom fondov z rozpočtu EÚ, čo v spojitosti s vývojom výnosov a predpokladanými tempami rastu HDP zabezpečí rast hrubého národného produktu na priemernej úrovni 7,3% ročne v horizonte do roku 2013.

Aktuálny vývoj vybraných makroekonomických ukazovateľov ako aj ich prognózu do roku 2013 sumarizuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 2

Vybrané makroekonomické indikátory										
	m. j.	2005	2006F	2007F	2008F	2009F	2010F	2011F	2012F	2013F
HDP v s.c. 2000	mld. SKK	1178,8	1256,1	1345,0	1419,5	1491,8	1566,1	1642,6	1713,4	1785,9
reálny rast HDP	%	6,1	6,6	7,1	5,5	5,1	5,0	4,9	4,3	4,2
rast deflátoru HDP	%	2,4	3,5	2,8	1,3	1,6	1,9	1,9	1,9	1,8
rast HNP v b.c.	%	4,7	11,4	10,7	7,1	7,0	7,1	6,9	6,2	6,0
rast zamestnanosti podľa VZPS	%	2,1	3,5	1,5	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7
rast zamestnanosti podľa ESA95	%	1,4	2,0	1,1	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7

Zdroj: ŠÚ SR, IFP MF SR